СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 134. Джерзі Сіти, Н. Дж., вівторок, 13-го липня 1943. — No. 134. Jersey City, N. J., Tuesday, July 13, 1943 — VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

МОРЕЙ ХОЧЕ СТВОРИТИ ПОЛІТИЧНУ РОБІТНИЧУ КОАЛІЦІЮ

ПИТСБУРҐ. — Филип Морей, президент Конґресу Промислових Організацій (СІО) вийшов у своїй промові по радіо з пропозицією злучити Конґрес Промислових Організацій, Американську Федерацію Праці та залізничі Братства в одну політичну коаліцію. При допомозі згаданих організацій він хоче повести аґітацію проти конґресу за ухвалення закону проти страйків понад вето президента. Морей згадав, що політична група Конґресу Промислових Організацій має доручення розслідити можливости такої коаліції.

УРЯД ПІЗВАВ ФАБРИКУ ЛІТАКІВ КОРТИС РАЙТ ЗА ОБМАН.

ВАШИНҐТОН. — Сенатська комісія, що її головою є сен. Тромен, перевела слідство над виробом і доставою літаків для армії і на основі розсліду каже, що Корпорація Кортис Райт, що від червня 1940 р. до березня 1943 р. дістала замовлення від уряду на близько 5 біліонів долярів, обманювала військову адміністрацію при виробі і доставі літаків, щодо їх якости. Обман викрито у фабриці в Лакленд, Огайо.

Тому, що осідок Кортис-Райт Корпорації є в Пасейку, стейту Ню Джерзі, федеральний уряд вніс проти неї позов за відшкодування в столиці цього стейту, в місті Трентоні. Пізваних є теж 8 урядовців корпорації. Між пізваними є теж Дж. В. Воґен, президент корпорації.

ПОВЕРТАЮТЬ ВСПЯТЬ ЦІНУ КАПУСТИ И САЛАТИ.

ВАШИНҐТОН. — Бюро Адміністрації Цін установило ціни на капусту 50 відсотків вспять, а ціну на салату 25 відсотків. Є це перший крок, щоби обнизити ціну городини і зробити її приступною для найширших мас населення.

ПЛЯН ЗАКУПНА ХАРЧІВ І ВІДПРОДАЖУ ЇХ ПО НИЖЧІЙ ЦІНІ.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний уряд плянує постепенно купувати більші припаси харчів по цілому краю і відпродувати їх по нижчій ціні для консументів, щоби в той спосіб недопустити до інфляції. Одначе уряд не має наміру платити субсидії при таких нагодах, хоч на ділі ціни будуть цофнені вспять. Цей плян випрактикувано зовсім удачно в Анґлії.

БУНТ ПРОТИ ОБМЕЖЕННЯ НІЧНИХ ЗАБАВ МОЛОДІ.

АЛИВ ГИЛ (Кентоки). — Товпа, складена з більш ніж сотні мужчин та хлопців, напала ніччю на міський будинок і знищила його. В будинку було бюро поліційного судді та поліційна тюрма. Товпа знищила обстанову та рекорди бюра, і повибивала шиби в цілім будинку, повикидала матераці з тюремних ліжок на вулицю та їх спалила. Стейтова поліція з Ешленд наспіла до Алив Гил і перевела арешти за напад. Показалося, що в нападі брали участь найповажніші громадяни. Напад виконано на владу за те, що вона завела обмежений вихід („корфю") для недолітків, які допускалися надужить нічною порою.

ЗРОСТАЮТЬ ЦІНИ ФАРМЕРСЬКОЇ ЗЕМЛІ.

ВАШИНҐТОН. — Бюро Воєнних Інформацій подає до відома, що в цілому краю слідно зріст цін на фармерські землі від березня біжучого року. Бюро звертає увагу, що таке явище безпосередно після першої світової війни довело до великих грошевих утрат. Але тоді ціна фармерських продуктів була дуже висока, отже люди були до деякої міри оправдані в своїй спекуляції. Тепер нема до цього причини.

МОЖЕ ЗАБРАКНУТИ ОЛИВИ.

ВАШИНҐТОН. — Злучені Держави є краєм достатку майже в кожній ділянці, аж ось несподівано показується, що припаси та джерела оливи не будуть вистарчальні для великого запотребування серед воєнного положення. Секретар фльоти Накс повідомив палату репрезентантів, що впродовж року може забракнути сирої оливи для вжитку цивільного населення, ба навіть і теперішні джерела можуть недописати. Олива є життєвою конечности для фльоти і летунства і тому треба шукати нових джерел.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ПАЙКУВАННЯ АЛЬКОГОЛІЧНИХ НАПИТКІВ.

НЮ ЙОРК. — Спільна Стейтова Леґіслятивна Комісія відбула свої наради в готелю Рузвелт. З її нарад оголошено звіт, в якому сказано, що треба поробити підготування до пайкування альколічних напитків у стейті Ню Йорк на час війни. Стейтовий сенатор з Бруклина Джеймс Дж. Крофорд звернув увагу конференції, що це є конечностю для стейту. Зрештою це не першина, бо деякі стейти вже пебевели в себе пайкування напитків. Упродовж кількох наступних місяців, міркує Крофорд, мусить прийти до загального пайкування алькоголю в цілому краю.

През. Рузвелт Запевняє Папу Пія XII. Про Збереження Невтральности і Релігійної Свободи

ВАШИНҐТОН. — През. Рузвелт вислав до папи Пія XII. повідомлення про наїзд на Італію. Текст повідомлення такий:

„Заки оце повідомлення дійде до Вашої Святости, американські та британські війська висядуть на італійській землі. Наші вояки прийшли до Італії, щоб її звільнити від фашизму і всіх його нефортунних признак. Прибули вони також, щоби звільнити Італію від націстівських гнобителів, які її навістили.

„Злишним є для мене ствердити ще раз, що підставою наших змагань є пошана для релігійних вірувань і свобода для релігійних практик. В часі нашого походу, ми будемо щадити церкви та релігійні інституції від воєнного знищення, на скільки не буде в наших силах. Упродовж цілого часу воєнних операцій буде збережена невтральність Ватикану та папських посілостей в цілій Італії.

„Як Ваша Святість так і я виглядаю того ясного дня, коли то Божий мир вернеться на землю. Ми переконані, що це станеться тод , коли цілковито будуть знищені сили цього зла, яке тепер тримає в ярмі великі простори в Европі й Азії. У тім дні ми з радістю відвернемо нашу енергію від важкого обовярку війни до творчого завдання відбудови.

„У спілці з усіми іншими державами та силами, одушевленими ідеалами доброї волі для людства і з поміччю Всемогучого Бога, ми спрямуємо наші серця та наші уми до виснажуючого завдання завести справедливий і тріваний мир на землі.".

ПИСЬМО ПРЕЗИДЕНТА ДО ПАПИ ВВАЖАЮТЬ ДУЖЕ НА ЧАСІ

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Політичні обсерватори кажуть, що письмо президента Рузвелта до папи причиниться до викликання відповідних настроїв серед італійців і найде широкі відгуки в цілім католицькім світі.

Письмо передусім розбило пропаґанду фашистів, що мовляв Аліянти будуть бомбардувати Рим і Ватикан. Аліянти боялися, що Мусоліні може на підтвердження своєї пропаґанди вислати власні літаки й скинути з них кілька бомб на Ватикан, а потім сказати, що це зробили Аліянти. Супроти заяви президента Рузвелта тепер це зробити йому буде важче.

СТИМСОН ПРИЛЕТІВ ДО БРИТАНІЇ НА ВАЖНІ ВІЙСЬКОВІ КОНФЕРЕНЦІЇ

ЛОНДОН. — До Британії прибув літаком американський секретар війни Генрі Стимсон. Він має відбути з аліянтськими провідниками важні військові конференції. Його приїзд негайно дав почин до різних чуток про нові воєнні наміри Аліянтів. Стимсон має 76 літ.

МІКОЛАЙЧИК ПОСТІЙНИМ ПОЛЬСЬКИМ ПРЕМІЄРОМ, СОСНКОВСКІ МІНІСТРОМ ВІЙНИ

ЛОНДОН. — Крізу в польськім уряді на вигнанню, викликану смертю премієра Сікорського полагоджено остаточно в цей спосіб, що Міколайчик став вже справжнім премієром, а ґенерал Соснковскі міністром війни. Соснковскі обіцяв не мішатися до політики. Тіло Сікорського привезено до Британії.

СЕНАТ ПРИЗАДУМУЄТЬСЯ, ЩО ЗРОБИТИ З ЛЕТУНСЬКИМИ МАЙДАНАМИ В ЧУЖИХ КРАЯХ

ВАШИНҐТОН. — Сенатська комісія під головством Тромана, що веде різні слідства, студіює тепер можливість відпродажу американських летунських майданів, що їх закупив наш уряд на час війни. Є плян, щоб їх відпродати тим державам, в яких вони тепер приладжені. Відпродаж наступивби упродовж 6 місяців після війни. Цю справу мають вистудіювати члени конґресової комісії, що виїдуть в подорож довкруги земного ґльобу наступного місяця.

ВІТВОРЕНО ЧЕТВЕРТИЙ ШЛЮЗ В СОЛТ СЕЙНТ МЕРІ

СОЛТ СЕЙНТ МЕРІ, МІШ. — Тут відкрито з великою парадою четвертий шлюз на каналі. що лучить Великі Озера і є важною комунікаційною артерією для перевозу воєнних матеріялів між Злученими Державами й Канадою.Шлюз коштує 14,000,000 дол. і його збудовано в рекордовім часі 13 місяців. Шлюз дістав імя ген. Мак Артур.

РОСІЯНИ ТІШАТЬСЯ З ВИСАДЖЕННЯ АЛІЯНТІВ В СИЦИЛІЇ, АЛЕ НЕ ВСІ

Московське радіо подало широке звідомлення про висаджения аліянтських військ на Сицилії й признало його поважною допомогою для облекшення напору німецьких військ на червону армію.

Тимчасом з Югославії доносять, що в околиці сербської столиці Білгороду німці вживають для окупації краю російських військ у силі 4,000 вояків. Молоді вояки них відділів носять німецькі, старші старі царські уніформи.

ДЛЯ ВОДНИХ І СУХОЗЕМНИХ ВОЄННИХ ОПЕРАЦІЙ. Вояки Інжинірської Амфібійної Команди приготовляються на випадок, якби їм прийшлося виконувати воєнну операцію з води на суходіл. Кожний з них уміє передусім пливати. На широкий човен складають рушниці, підпори до шатер, амуніцію й всякі інші причандали. Вояки не будуть всідати до човнів, а будуть їх посувати перед собою пливучи.

АЛІЯНТИ ПОЧИНАЮТЬ ІНВАЗІЮ ЕВРОПИ

ЇХ ВІЙСЬКА ЗАХОПИЛИ ВСЕ СХІДНО-ПІВДЕННЕ ПОБЕРЕЖЖЯ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — У суботу ранком аліянтські війська почали інвазію Европи інвазією італійського острова Сицилії. Американські, канадійські й британські війська вдарили на 100 миль довгому південно-східному південно-східному фронті. Їх акція відразу завершилася великим успіхом.

Перша стадія інвазії завершилася коло 6. години по завзятій боротьбі на побережжю й по інтензивним острілюванню оборонних позицій побережжя, комунікаційних засобів, летунських майданів, тощо важкими гарматами з аліянтських воєнних кораблів та з літаючих фортець. Одною з важних операцій інвазії був напад іззаду на оборонні позиції ворога, котрого доконали аліянтські парашутові війська, довезені на тили ворога аліянтськими моторовими й безмоторовими літаками („ґлайдерами").

У цих операціях аліянти усадовилися сильно на побережжю так, що коли ворог кинув проти них сильні кольони повзів, аліянтські війська при допомозі кораблів легко їх відбили. Супроти цього першу стадію наїзду Аліянтів на Европу можна вважати довершеною. Признає це зрештою й ворог.

Усадовившися на побережжю, Аліянти негайно стали натискати далі вперед на всему 100 миль широкому фронті. Американці при тому захопили два летунські майдани коло Джели, а канадійські війська захопили летунський майдан коло Пакіно. Захоплення майданів буде мати велике значіння для дальших летунських операцій, бо аліянтські літаки тепер будуть могти вилітати зо сицилійських майданів.

Операції доконано при знаменитій кооперації всіх сухоземних, морських і повітряних сил Аліянтів і покищо з дуже малими втратами. Зате італійці мають великі втрати, головно в бранцях. У висаджуванню війська на Сицилію брало участь коло 2,000 кораблів. Була це справді кольосальна армада, одна з найбільших в історії людства.

НІМЦІ ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ДАЛЬШІ ВТРАТИ ДЛЯ ОСІ.

ЛОНДОН. — Доперва по двох днях почали німці подавати своїм людям вістку про початок аліянтської інвазії Европи. Ці радіові комунікати не тільки признають, що перша стадія інвазії увінчалася успіхом, але й заповідають, що Вісь евентуально втратить усі італійські острови. Хвалиться при тому німецька команда, що це вона заставила Аліянтів атакувати, та запевняє німців, що інвазія не має для кінця війни ніякого значіння.

АМЕРИКАНЦІ БЮТЬ ПО ЯПОНСЬКІЙ БАЗІ В МУНДІ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНЬОМУ ПАЦИФІКУ. — Американські літаки доконали в пятницю кольосального повітряного нападу на Мунду, важну японську базу на острові Ню Джорджія, а в суботу на базу над заливом Байроко. Літакам у нападі помагали гармати з воєнних кораблів. Тимчасом сухоземні війська підсувалися ближче до японських позицій. Ворожі проти-атаки, намірені на облекшення аліянтського напору, були слабі.

Ворожі кружляки й нищителі виплили потім на допомогу японським позиціям, але американські літаки заставили їх до відступу. При тому поцілено з повітря два японські воєнні кораблі. Американські літаки переконалися, що японські кораблі, ушкоджені минулого тижня в бою на заливі Кула, втікають в напрямі Соломонських островів.

РОСІЙСЬКИЙ ОПІР НІМЕЦЬКІЙ ОФЕНЗИВІ ЗАКРІПЛЯЄТЬСЯ.

ЛОНДОН. — Червона армія розбила атаку 400 німецьких повзів і великої армії піхотинських військ, що їх німці кинули на секторі Курська і Орела в неділю й захопили при тому дві місцевости. У цих боях російські війська знищили 162 німецькі повзи й зострілили 31 літак.

Досі німецькі втрати в їх новій офензиві виносять 2,500 повзів, 1,068 літаків та коло 43,000 вояків. Німецькі добутки коштом цих утрат справді мінімальні, властиво ніякі.

АЛІЯНТСЬКІ БОМБОВИКИ БЮТЬ ПО ВОРОЖИХ ПОЗИЦІЯХ У ФРАНЦІЇ.

ЛОНДОН. — У суботу й неділю аліянтські літаки били по різних воєнних обєктах ворога в окупованій ним Франції. У неділю вони доконали великого рейду на Францію в білий день, видно маючи на цілі не дати німецьким літакам можливости вилетіти на допомогу італійцям на Сицилії.

У суботу вночі аліянтські літаки напали на німецький експортовий корабель при побережжю Норвегії й оставили його в полумях і потапаючим.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

Конґрес і Президент

Нема сумніву, що на переломі тижнів нема справи, яка викликала би стільки ґазетних коментарів, як розїзд конґресу на вакації. Справа конґресової політики стає майже найголовнішою справою Злучених Держав, коли вона починає вже навіть ворушити уми союзників Америки.

Навіть для американців, що привикли бачити боротьбу між конґресом і адміністрацією, це, що вони бачили в Вашинґтоні останніми місяцями, переходило вже межі їх звички. Боротьба між конґресом і президентом роспалилася до того, що конґрес у люти накидався просто на кожну пропозицію Білого Дому, не оглядаючися навіть за доброю причиною. Так конґрес ухвалив знести Краєву Адміністрацію Молоді, дарма що вона зробила добру роботу при вишколі потрібних воєнних робітників. Він пробував скасувати всяку роботу Уряду Воєнної Інформації вкраю, і коли остаточно цього безпосередно не зробив, то обмежив фонди встанови так, що вона мусить тепер звивати канцелярії по всему краю. Він відмовляв потвердження різним урядовцям, іменованим президентом, інколи слушно, як у випадку Флина, в інших неслушно. Перед самим розїздом конґрес звів на ніщо Краєву Раду Робітничих Відносин, заборонивши їй вмішуватися в справи, в котрих іде за юнійний контракт, зроблений понад 30 днів тому.

Не треба бути пророком, щоби згори сказати, що в цій боротьбі між конґресом проти президента одні ґазети займуть сторону конґресу, а інші президента. Справедливість у цій справі десь по середині, але певно ближче до президента, ніж до конґресу. Як сказав „Ню Репоблик", президент певно поробив деякі помилки . . . але з усіми його помилками, ми переконані, що історія скаже, що він стоїть багато вище від конґресу. Американський звичай посилати до Вашинґтону багатьох людей, які або зовсім не надаються або вислугуються якимось економічним силам, ще ніколи не зробила їм такої злої прислуги, як нині. Ці люди ставлять на карту нашу перемогу в війні, аби вислужитися своїм низьким і себелюбним, а інколи зловіщим і скорупованим цілям."

Найтраґічнішою стороною ситуації є те, що з неї властиво не видно виходу. Якби така ситуація ворожнечі між головним виконним урядом і законодатним тілом виринула наприклад у Британії, то там справу можна би розвязати негайно зарядженням народніх виборів. В Америці це неможливо, бо тут конституція не передбачує ні розвязку конґресу ні вибору президента перед закінченням каденції його уряду для розвязання трудноців в адміністрації через ворожнечу конґресу. Ось через таку конституційну структуру край мусить переживати таку колотнечу, котра інколи робить враження, як це каже „Ню Репоблик", що тут зовсім нема уряду.

РОСТРАТНІСТЬ У ВІЙНІ

Реймонд Клепер, американський кореспондент на північно-африканськім фронті, призадумується над великою ростратою у війні. Він мав нагоду оглянути побоєвища, бачити наступи, відвороти, а мав теж час призадуматися над тим, що він бачив і бачить. І він просто перестрашений тим, що він бачить. Він обіймає свої враження одним словом: „Ростратність". Одначе він пояснює це слово. Він пише про неймовірну ростратність в людській силі і в багатствах природи.

Клепер згадує про спроби американського конґресу заощадити кілька мілонів долярів то в одній то в другій ділянці воєнної продукції. І для нього ці змагання виглядають діточою забавкою. Вони можуть бути добре обґрунтовані, добре продумані зі становища національної економії. Одначе всі ті спроби блїднуть перед велитенськими витратами, які приносить сама війна. І тому Клепер звертає увагу законодавців: „Не поможе вам ваша ощадність в продукції воєнних матеріялів. Ви придумайте як висушити само джерело ростратности. А цим джерелом є сама війна".

І він кидає визов теперішній ґенерації людей, що ведуть війну, що ведуть усе прилюдне життя. Коли Злучені Держави Америки вийдуть переможними із цієї різні, то для втримання своєї сили та престіжу мусять забезпечити все людство перд новою війною.

Опісля в загальних начерках зясовує Клепер воєнні втрати. За минулий рік видала Америка 70 біліонів дол. на війну. На будучий рік призначено вже 100 біліонів. Але самі доляри це лише частина витрати. Бо самі джерела продукції висушуються, мозки людські вигибають, наука й талан міліонів найгарніших одиниць марнується, здоровля мас руйнується.

Цілі акри землі на побоєвищах лежать покриті понищеною зброєю, амуніцією, машинами, возами. Цілі милі доріг пориті кулями, земними мінами; цілі плодовиті, врожайні поля перемінені на пустарі, сади з корінем повиривані, ріки й джерела повисушувані. Траґедія в тому, що для ведення війни треба знищити вікову цивілізацію, а найспосібніші творчі сили треба ужити на знищення людства. Коли після теперішньої війни, ніхто не приборкає та не наховстає оті сили анархії, міжнароднього та особистого роспереззання; коли не створиться оборонного, могутнього постійного фронту на підставі основних принципів міжнароднього права та етики, то шкода всіх витрат.

Одначе, колиб у часах мира була існувала могутня воєнна орґанізація проти аґресії, то війна може не булаб розгорілася до теперішних розмірів. Таксамо, колиб уже тепер творити сильну орґанізацію для збереження миру, то чей удасться справді забезпечити мир на літа. Тоді може вернеться втрата, що її вже потерпіло людство досі та й утрата, яку ще потерпимо, докінчує Клепер.

Микола Чубатий.

Чи Можливий Світовий Мир з Поневоленими Націями?

Великанська жертва.

Мабуть це вже таке історичне право нових часів, що кожна війна в світі мусить перемінятися у світову війну, кожна війна мусить бути більше крівава та більше безпощадна, ніж попередна. Коли так порівнаємо руїну викликану першою світовою війною та цю руїну, що її вже тепер бачимо в Англії, Німечині, Росії, Франції чи Бельґії, то вже нині немає майже ніякого порівнання між знищенням наших днів та тих з перед двацять кілька літ. Теперішне знищення людей та передовсім майна кількакратно більше, хоч ще кінця війни не видно.

Так само коли порівнаємо суми гроша, видані на першу війну, з грішми, виданими на теперішню війну, то вже нині ці суми кількакротно перевищають видатки з попередньої війни. Можна бути цілком певним, що наступна війна, коли вона вибухне, принесе ще більше знищення, забере ще більше людських жертв, зїсть ще більше призбираних людських засобів.

Так воно мусить бути тому, що техніка та винаходи поступають все вперед, а з тим і знаряддя нищення все удосконалюється. І так буде поступати все далі, аж мабуть прийде до цілковитого винищення людської цивілізації, якщо не станеться щось таке, що раз закінчить різню поміж людьми та утревалить світовий мир, принаймні на довший період часу.

Народи - хижаки та народи мирні.

Були колись фільософи, що мріяли про вічний мир на землі, обдумували різні способи влаштування життя поміж народами, але звичайно ці їх міркування були чисто теоретичні; у практичному життю тяжко їх було примінити. Чому спитаєте? Прямо тому, що до такого вічного світового мира, потрібно людей - ангелів, людей повних дійсного та справедливого братолюбія. Людина навпаки все має у собі якийсь елемент хижака-напасника, одна в більшій, друга в меншій мірі. І саме ця хижацька натура все заколотить світовий мир, навіть колиб другий такого мира бажав.

Деякі дослідники історії та духовости поодиноких народів навіть доказують, що як в природі одні звірята є напасниками, що все атакують інших та їх пожирають, а інші звірята немов мирної вдачі падуть жертвою перших, так і між народами одні народи немов зі своєї природи мирні, інші напасливі хижаки, що все тільки прямують до того, щоб побільшати свою силу, брати когось під своє володіння.

Річ природна, що атаковані мусять боронитися, зброяться також до відпертя наступу противника, викресують зі себе силу опору, і в той спосіб мир стає на світі неможливий. Можливий він бувби тільки тоді, колиб змінити натуру людини, а це майже неможливо.

Треба виграти не тільки війну, але й мир.

Виринає перед людством питання вже нині, ще в часі теперішньої світової різанини, як уложити майбутній лад на світі, щоб зберегти мир як не на все, то принаймні на довший час.

Нині вже працюють дуже пильно по кабінетах міністерств закордонних справ, по різних наукових осередках. Люди продумують як уложити світовий порядок, щоб дістати цей усіми пожаданий довгий мир, якби то не тільки виграти війну, але й виграти та силою зброї за міліонами людських істот забезпечити мир.

Ідеалізм през. Вилсона та тверда дійсність.

В часі попередньої війни виступив з широким пляном замирення світа американський президент Вилсон. Запропонував замирити світ на засаді повної справедливости, який він уняв у свої тези про право самовизначення народів. Приняв він засаду, що кожний нарід може установити собі таку владу, якої він бажає. Рішати має більшість населення.

Немає найменшого сумніву, що плян президента Вилсона замирення світу був в першу чергу абсолютно справедливий та підходив з ідеалізмом до порядкування справ світа. Цей ідеалізм проявився у тому, що він хоч сам американець, отже син країни найбільших багатств світа не брав під увагу матеріяльної сторінки, себто економічних справ поміж народами, за найважнішу. Він був того переконання, що люди політично свобідні та задоволені, потраплять самі вільним порозумінням поміж собою уложити економічні справи. Справедливість поміж народами та воля людини та народу це основна вимога співжиття народів поміж собою. Американські засади Вилсона стали правдивою євангелією волі по першій світовій війні для всіх поневолених народів.

Чи може не мав слушности президент Вилсон? Очевидно, що мав, і то на сто відсотків. Всеж таки порядок усталений в попередній війні не приніс довшого замирення; по двацяти літах вибухла нова і ще страшніша різня. Вороги волі народів, речники народів-завойовників звалюють вину саме на вилсонівську євангелію волі, вона — кажуть — не брала під увагу економічної сторінки в житті народів, тому провалилася.

Таке ставлення справи представниками здебільша імперіялізму криє в собі величезну небезпеку ще дальшого погіршення відносин поміж народами, якщо узгляднюючи знов тільки економічну сторінку життя народів, поминулосяб основну річ — волі усіх народів та природного права людини, одиниці та збірнот людських народів — бути свобідною.

Не засади Вилсона були злі, навпаки, вони були мабуть все таки одинокі, що можуть принести людству тривалий мир, зло було тільки в тім, що їх вповні не виконали. Фактом є, що засади Вилсона не були переведені у повній справедливости по всьому світі. Головний виновник того міжнароднього зла був французький премієр Клємансо, що упоєний побідою роздавав цілі народи, то части народів у презенти своїм протеґованцям і натворив багато нових менших та більших запальних осередків, що разом взяті спричинили вибух нової світової війни.

Друга причина була ця, що поза тим невповні впорядкуваним світом лишилася ще одна шеста частина земного ґльобу цілком неупорядкована по засадам права самовизначення народів, себто червона Росія. Пробуджені зі стихійною силою правом самовизначення народи бувшої Росії задавив комунізм в потоках крови. Насиллям поневолено на ново великі та малі нації, між ними сорокміліоновий український нарід. На сході Европи та в Західній Азії витворилося нове запальне огнище.

Правда, народи ті не мали сили самі скинути накиненого на ново чужого панування, але цей стан неволі народів задумав використати німецький імперіялізм для власної користи.

Ліґа Народів та її політика.

Третьою причиною було це, що подумана през. Вилсоном Ліґа Народів не стала справним інструментом міжнародної справедливости, так як плянував її автор, але інституцією міжнародних махінацій сильних звичайно на некористь слабих. Слабий в Лізі Народів правди не находив, навіть коли вона на сто відсотків була по його боці. Клясичним приміром цього була скарга західних українців на пацифікацію польського уряду або хочби факт, що Ліґа Народів спокійно приняла заяву міністра Бека, що, Польща не вважає себе звязаною трактатом про охорону національних меншин, дарма, що це була основна засада Ліґи Народів та ідеї президента Вилсона брати в оборону національні меншини.

Ліґа Народів нічого не зробила, коли її члена Ґрузію окупувала червона Росія. Ліґа була спаралїжована, коли її члена Абісинію окупувала Італія, чи коли Японія напала на її члена Китай. Чому так Ліґа Народів поступала? Тому, що вона берегла інтересів кількох великих держав, а не міжнародної справедливости

Слушно закидають, що Ліґа Народів не мала ніякої виконної сили. Це безумовно правда, і всяке майбутнє міжнароднє тіло мусить таку силу посідати, що мусить конечно вести до ограничення повної суверенности навіть великих держав. Велику вину в тім поносять американські ізоляціоністи. Американський президент був автором того світового замирення в дусі справедливости, одначе американські ізоляціоністи не позволили йому допильнувати, щоб право самовизначення народів та міжнародна справедливість були дійсно переводжені. Це звело авторитет Ліґи Народів на ніщо тай позволило розростися на ново міжнародньому хижацтву.

Часто нині противники повної справедливости між народами закидають, що право самовизначення народів потворило малі держави, економічно слабі та в додатку вони відгороджувалися китайським муром в господарському житті, вели політику господарської самовистарчальности. Господарська самовистарчальність малих европейських держав зродилася не так з економічних причин, як радше з політичних. Кожен нарід, що добув так цінну волю у формі власної держави, дрожав, щоб її не стратити. Тому так вів свою господарку, щоб на випадок війни мав все вдома, чого треба до оборони своєї держави. Така небеспека для багатьох держав дійсно істнувала. Вона істнувала в Европі з боку Німеччини та Росії, в Азії з боку Японії.

Всі надії поневолених народів звернені на Америку.

Нині плянується новий порядок світа. Відноситься враження, що новий порядок світа тільки слабо звертає увагу на основну справу міжнародньої справедливости для всіх народів. Нині щораз то більше говориться про економічну спроможність народів, а щораз менше про їх волю, про політичну незалежність. Ми стоїмо немов перед новою небезпекою повороту до таких часів, які витворилися по пораженні Наполєона через установлення Потрійного Святого Союза, що приніс правда Европі на трицять літ спокій, але теж тримав Европу у політичній неволі та підготовляв вибух нової революції 1848 р., а по ній ряд воєн аж по нинішний день.

Нині Европа поневолена націстами, десятка майже народів стогне у чужому ненависному ярмі. Неволя, принесена німцями, скоро скінчиться, народи скинуть ненависне ярмо, але зараз таки другого дня стане перед ними нова проблєма, а щож тепер? Стан, що витворюється несе загрозу, що не тільки український народ лишиться в неволі, але й та частина, що була поза Росією, може не зискати волі. Д-р Бенеш хвалиться, що вже має вексель на Карпатську Україну підписаний червоною краскою. А хто знає чи десь там у закамарках кабінетів дипльоматів не скриті такі самі векслі на Литву, Лотву, Естонію, Фінляндію, Польщу та другі держави центральної Европи.

Над Европою висить нова мара поневолення, яка кров морозить в жилах заінтересованих народів. Це вже не мара поширення комунізму, але таки звичайного російського імперіялізму.

Нічого не лишається людству, як вернути до засад през. Вилсона та від його ґеніяльних думок зачинати реконструкцію світу, оминаючи ті похибки, які потрафили проти волі використати міжнародні завойовники на нещастя людства. Звідси й конечним дезидератом усього людства, щоб Америка остала чинним актором, а то навіть рішальним чинником в порядкуванню світу, бо на неї в першу чергу поневолені народи світу нині дивляться як на своє спасення.

ГРИГОРІЙ КВІТКА-ОСНОВЯНЕНКО

ЩИРА ЛЮБОВ

22)

— „Через любов!" сказав він і здихнув ще важче та й задумався. Далі й каже: „Я друже, так любив одну дівчину, аж у Харкові, що трохи з ума по ній не зійшов. Та й булож від чого. Полюбив її — міри нема! Ну, так полюбив, що бачу, не можна мені без неї жити. Я подумав, подумав: щож? вона мене любить; розумна, я її скоро привчу бути панею, та ще такою, що лїпша від уроджених. Щож? Не захотїла йти за мене! А щоб часом не піддатися, так вона без мене звінчалася аби з яким батраком, щоб мені світу собою не завязати, щоб не соромити мене собою, і усе проче говорила.

„Правду тобі, приятелю скажу, що як вздрів її вже молодицею, жінкою іншого, а не моєю, то не знаю, як я тут і не вмер на тім же місці. Та таки і струснуло мене! Більш пів року хирів. Далі пішов на війну; не вбили. Прийшов до дому; що робив з нудьги: і світ мені не милий, і ніщо не веселить. Тут мене вибрали у капітан-справники, тільки що наступство відкрилося. Отто і став я по неволі між людей. Далі бачу, що не можна так прожити, хоч і тоді Галочки (так її звали) кріпко жаль було, бо любив її якось то не так, як інших любимо. Ну, дарма!... сяк-так, я і оженився та узяв собі жінку добру, гарного роду, та тільки бідну. Так тут то побачив, що Галочка правду казала, що нас заїдять люди, як дізнаються, що в мене жінка з мужичого роду; коли ось моя і благородна, так наші тузи і ганьблять її і не принимають до себе, і мене часом попрікають і чужі і родичі. А щоб було, як би я на Галочці оженивсяб? Заїлиб зовсім; а вона не стерпілаб біди на мене і певно вмерлаб.

„Мояж жінка, спасибі Богу, добра, мене любить. Часом сміється з неправди людської, а часом і усього бува. Нагородив нас Бог діточками: здається, добрі, будуть нам на втіху. Завсіди згадую Галочку і дякую їй, що відвела мене від біди, не відняла в мене щастя, яке тепер маю, і якого з нею через людей не булоб мені. Вона мабуть більш людей знала, чим я, бо усе по її сталося. Розумна була, розумна!"

І як задумався, та й довго сидів усе думаючи, аж поки я його розважив, і він мені росказав усе, що в них було з Галочкою на Ганчарівці у Харкові.

Прийшлося же мені бути опісля у Харкові. Куди люди, туди і я: на Ганчарівку прохожуватися. Ходячи сюди-туди по вулицях, поглядаю — знаєте, тоді ще молодий був — на дівчат, що повиходили на вдвіря, бо неділенька була. Дивлюсь — не тепер споминки! — сидять на присьпі дівка та молодиця... одно те, що молоденькі обоє, а друге, що за красиві! Ае знаєш, котра красивіша: чи дівчина, чи молодичка?

Я до цього торгу пішки, як там кажуть. Як вздрів, так і став як укопаний. Стою і тільки їх розглядаю. Аж ось і обізвалася — а я її і не доглядів, що й вона тут між ними, держучи дитину, сидить — бабуся, не зовсім стара, а так доходить до старости, так що було їй років з пятьдесять. Як обізвалися до мене, та й питається: „А чого вам, паночку, тут треба?"

Я й остався ні в цих ні в тих. Треба щонебудь сказати, а не знаю що, і за чим я тут стою, не знаю. Якось то мені попало на думку, що я на Ганчарівці. Тут згадав я Семена Івановича, Галочку Таранцівну, та як ніде дітись, так я і кажу: „Та мені тут треба було знайти... чи не зна... може хто..."

— „Когож вам треба?" спиталася та жінка.

— Чи не знає хто, де тут жила а може й живе Галочка Таранцівна? так її змолоду звали.

„А на що вам вона?" всміхаючися питає вона мене, а сама так бистро на мене дивиться, а чорні очи, правду сказати, змолоду так що очи були.

— Та там... від одного чоловіка поклон їй передати.

„Від когоб то?" та так трошки і посмутилася, і каже мені: „Просимо, паночку, у хату; може і я вам щонебудь про неї скажу. Посидьтеж, дoненьки, за воротами та виглядайте батька. А ти, Наталко", сказала вона молодиці: „візьми свою дитину. Та не втікай ще до дому, нехай мужик за тобою прийде. Просимо, паночку, до господи".

Нічого робити: треба мені йти за нею. Увійшли. От вона і питає, усе усміхаючися: „А хтож то поклін пересилає до Галочки?"

— Чи тиж її, пань-матко, знаєш?

„Може і знаю, як скажете, від кого поклін".

— Та від Семена Івановича, із під Прилуки.

„Я так і думала", сказала жінка похиливши голову. Далі подумавши і питає: „Як він собі пожива?"

— Е, так ти то і є Галочка? спитав я.

„Може таки і я. Так він вам росказував про мене?" питалася Галочка, трошки зміняючися на лиці.

— Росказував усе. — От і росказав їй, що чув від Семена Івановича і як він їй дякує, і про усе говорив.

Як же розговорилися, то й вона росказала усе, що як їй було, як спершу стала знати його, і що опісля було з нею.

(Кінець буде).

Новий Спосіб Збирання Податку

З 1. липня 1943 року вводиться в життя новий спосіб стягання прибуткового податку з осіб, які дістають сталу платню. Від того часу доведеться уплачувати федеральний податок малими частками при отриманню платні, а не одною, двома чи чотирома ратами на рік, як це було досі. Податок буде вираховуватися кожного разу при виплаті платні, в такий самий спосіб як досі стягався податок перемоги („Виктори Текс") та податок на соціяльне забезпечення. Це **не є** новий податок, це **не є** додатковий податок, а тільки новий спосіб збирання федерального податку з особистих прибутків. В нього входить так само і податок перемоги, який зменшено з 5% до 3%.

По новій системі, від платні буде відраховуватися відповідний мінімум, а від решти платні буде стягатися 20 відсотків на податок. Після відрахування мінімуму, деяким особам зовсім не доведеться платити податку, а для більшости прийдеться платити не вище 10 чи 12 відсотків їх платні. Цей податок **не є** податком від цілої платні.

Кожний повинен виповнити, підписати та віддати працедавцеві відповідну посвідку („Ексемпшен Сертификет"). В ній подається відомости про родинний стан; чи особа самітна чи одружена та скільки осіб має на своїм утриманню. Чим більші родинні, матеріяльні зобовязання, тим ібльша частина платні не підлягає оподаткуванню в 20 відсотків.

Закон накладає обовязок **виповнення тих посвідок. Якби хто не виповнив посвідки і не віддав її свойому працедавцеві, то цей останній не буде нічого відраховувати від платні, а на вимогу закону стягатиме на податок 20% з цілої платні.**

Якщо ваш родинний стан зміниться, чи зміниться кількість осіб, що їх маєте на утриманню, ви повинні про те повідомити свого працедавця протягом 10 днів.

На підставі вашої посвідки, працедавець вираховує кілько має стягати податку з вашої платні. Для самітної особи відраховується від платні 12 долярів тижнево, або 624 доляри річно, які не підлягають оподаткуванню. Для чоловіка і жінки — 24 доляри тижнево, або 1,248 річно. Цю суму, що не підлягає оподаткуванню, чоловік і жінка можуть поділити між собою, якщо обоє працюють, або всю суму бере на себе один з них. В такому випадку другий має платити податок від цілої платні. На кожну особу, яка є на утриманні, додатково вираховується 6 долярів тижнево, або 312 долярів річно.

Не змішуйте цих відрахувань з основним відрахованням від вашої платні. Ними користуються тільки для обчислення податку, що має стягатися. На наступних трьох прикладах можна бачити як це робиться.

Джан Смит, самітна особа, заробляє 37 долярів тижнево. З того 12 долярів відраховується, а з 25 долярів стягається 20 відсотків на податок. Значить тижнево з його платні має стягатися 5 долярів на податок.

Джордж Джонс є одружений і має троє дітей, заробляє 50 долярів тижнево. З його платні відраховується 24 доляри на його і жінку та по 6 долярів на кожну дитину, разом 42 доляри. З його тижневої платні тільки 8 долярів підлягає оподаткуванню. Працедавець стягатиме з нього тільки один доляр і 60 центів тижнево.

Джейм і Сара Бравн обоє працюють. Мають чотири особи на утриманні. Вони рішили поділити між собою 24 доляри, що не підлягають оподаткуванню. Таким чином з платні кожного з них буде відраховано по 12 долярів, вільних від податку. Оскільки Джеймс дає головну підтримку чотирьом іншим членам родини, він може відрахувати від своєї платні ще 24 доляри тижнево на їх утримання. В той спосіб з його платні разом відраховується 36 долярів, вільних від податку, а з решти платні стягається 20% на податок. Якби працював тільки він сам, а жінка ні, то 48 долярів з його платні не підлягало би оподаткуванню.

Одначе треба мати на увазі цілком можливу річ, що сума, стягнута від вашої платні на податок не буде рівнятися точно, до одного цента, 20% відсотками платні. Можливо, що вона буде трохи меншою, чи більшою.

Треба памятати, що закон дозволяє працедавцям стягати податок згідно з відповідною урядовою табелькою. В цій табельці вказано точну суму податку, яку працедавець має стягати з кожної платні. Наприклад, у випадку подружевої особи, що має три особи на утриманню і дістає тижневу платню десь поміж 50 і 60 долярів, працедавець має стягати два доляри і шістьдесять центів, не вираховуючи точну суму податку для кожного робітника.

Законом дозволяється таке упрощення, аби облекшити працедавцеви справу стягання податку і не вимагається від нього точного обрахунку для кожного робітника. У всякому разі сума, стягнена на податок згідно з урядовою табелькою, буде дуже мало ріжнитися від точно обрахованих 20%.

Гроші, стягнені на податок, **працедавець віддає до Державного Департаменту Скарбу. Гроші, стягнені з вас, ідуть на ваш кредит прибуткового податку і податку перемоги.** На кінці року, або при закінченні речинця праці, ваш працедавець дасть вам посвідку про те, скільки ви заробили за рік і яку суму він стягнув від вас на податок. **Заховайте її. То є ваша посвідка про плачення податку.**

Найпізніше до 15. березня, вам треба буде виповнити, як звичайно, спеціяльну форму, де вказано ваші прибутки за 1943 рік та зроблені відрахування і уплачені внески. Всі внески, стягнені працедавцем в рахунок податку до і після 1. липня 1943 року, частини прибуткового податку, що ви внесли на 15. березня і 15. червня та всі інші уплати, які ви можете зробити як додаток до вищезгаданих, — все це зарахується на ваш кредит. Іншими словами, ви повинні скласти податок, уплачений на 14. березня, на 15. червня 1943 року, загальну суму вже внесену на податок перемоги, загальну суму стягнену з платні від 1. липня та ті внески, що ви можете заплатити на 15. вересня та 15. грудня. Якщо загальна сума уплаченого вами податку є більша, ніж ви повинні внести, уряд зарахує надвишку на ваш кредит на наступний рік. Якщо ви внесли менше, ніж повинні, вам доведеться доплатити різницю.

Резолюції з Першого Все-Канадійського Конґресу КУК

РЕЗОЛЮЦІЯ Ч. 1.

Виграння Війни

Тому, що найбільше безпосереднім і найвижчим завданням, що стало перед канадійським народом, це докладати якнайбільше зусиль, щоб вести і виграти цю війну; і

І тому, що канадійці українського походження від самого початку війни спонтанічно і щедро відзивалися на поклик свого краю; і

Тому, що заки буде осягнена перемога, треба буде дальших і більших зусиль і посвяти;

Постановляється, щоб цей Конгрес звернувся з закликом до канадійських українців через Комітет Українців Канади — робити дальші невпинні зусилля в цілі осягнення скорої та вирішної перемоги.

РЕЗОЛЮЦІЯ Ч. 2.

Домашній Фронт

Тому, що ефективне ведення війни залежить від повного довіря до проводу урядових чинників і знавців - стратегів, яким поручено виготовлення плянів, способів, засобів і тактики діяння для осягнення цілей війни; і

Тому, що випадкові крики некомпетентних плянівників війни витворюють замішання й ведуть до ослаблення воєнного зусилля;

Постановляється, що цей Конгрес прирікає бути завжди готовим і закликає кожного канадійця, особливо зарепрезентованих цим Конгресом стати в ряди і давати якнайбільшу підтримку на кожний заклик авторитетних чинників.

РЕЗОЛЮЦІЯ Ч. 3.

Домашній Фронт

Тому, що цвіт нашого чоловічого населення у бойових формаціях складає найвищі пожертви ради збереження свободи; і

Тому, що ціль їхніх найкращих зусиль може бути осягнена лише тоді, як буде запевнена їм тотальна підтримка на домашньому фронті;

Постановляється, щоб цей Конгрес домагався від усіх канадійських українців невпинного обслуговування усіх галузів основної воєнної роботи і харчової продукції — щедро, сумлінно і постійно;

А також постановляється, щоб кожний учасник цього Конгресу вів перед серед канадійців українського походження щодо давання розради й помочі нашим бійцям, на що вони заслуговують, у харчах, одінні, ліках, друкованому слові — та щоб давали щедру й постійну допомогу Канадійському Червоному Хрестові і допоміжним воєнним установам у цілі „спомагання атаки".

РЕЗОЛЮЦІЯ Ч. 4.

Відносно пільги й допомоги тим, які потерпіли втрати через ворожу акцію.

Тому, що через ворожу акцію багато канадійських українців утратили синів, мужів, батьків, братів та інших близьких рідних; і

Тому, що правдоподібно мусять бути ще дальші та чисельніші пожертви в людях, заки теперішний конфлікт буде доведений до успішного закінчення;

Постановляється, щоб — за посередництвом українських релігійних і громадських організацій та при допомозі української преси — помагано в перетворюванні та впорядкуванні осиротілих домів і родин усіх тих, що тадої допомоги потребують та щоб до всіх їх виявлювано сердечну симпатію;

А далі постановляється, щоб гідно вшановувано канадійців, які віддали своє життя в обороні Канади та за кращий світ.

РЕЗОЛЮЦІЯ Ч. 5.

В Обороні Демократичних Ідеалів.

Тому, що демократична система є одинокою формою уряду, що дає найбільшу суверенність народам і гідність людині; і

Тому, що лише в демократичній формі зорганізованого людського суспільства може процвітати правдива християнська цивілізація; і

Тому, що тоталітаризм — чи це нацизм, фашизм або комунізм — саме є антитезою демократичних принципів;

Постановляється, що цей Конгрес іде на рекорд, як опозиційний до всіх форм тоталітаризмів того, що вони обстоюють.

А далі постановляється, щоб канадійські українці стояли рамя в рамя з прочими канадійцями та щоб завжди були готові доложити всіх старань у цілі недопущення до того, щоб будьто з тоталітарної фільософії всякало в нашу політику в часі теперішньої війни та повоєнної реконструкції.

РЕЗОЛЮЦІЯ Ч. 6.

Виграння Миру.

Тому, що в інтересі трівкого миру та стабільності є конечним визнавати основні свободи для всіх народів і націй; і

Тому, що великі Аліянтські Провідники одобрили принципи Атлантійського Чартеру і Чотирьох свобод; і

Тому, що це є обовязком кожнього канадійського громадянина вживати свого демократичного привілею в спільному зусиллі, щоб ті принципи були збережені;

Постановляється, щоб цей Все-канадійський Конгрес Канадійських Українців звернув чинну увагу на пристосування принципів 1) „право всіх народів вибирати собі форму уряду, під якою будуть жити"; 2) що зміни мусять „бути згідні зо свобідно висловленими бажаннями даного народу"; 3) створення „миру, який даватиме всім націям засоби проживати в безпеці в своїх власних кордонах та який даватиме забезпеку, що всі люди у всіх краях моглиб проводити своє життя вільні від страху й нужди"; і 4) що українці повинні бути однаково потрактовані разом із іншими признаними націями, як вільний та обєднаний член у родині европейських націй.

РЕЗОЛЮЦІЯ Ч. 7.

Суспільна та Економічна Безпека.

Тому, що свободу від нужди проголошено як одну з чотирьох основних Свобод; і

Тому, що загально зясовують собі, що тепер мусить бути принята ефективна акція в цілі повоєнної економічної реконструкції для забезпеки основного стандарту прожитку для всіх наших громадян; і

Тому, що ми винні це нашим бійцям, щоб забезпечити їх, що вони вернуться в таку Канаду, яка буде гідна їх величних пожертв; і

Тому, що суспільна та економічна безпека мусить заіснувати у всіх краях, заки трівкий світовий мир може бути забезпечений; і

Тому, що керівні установи Обєднаних Держав під проводом Британського, Канадійського та Американського урядів приготовляються до повоєнної реконструкції для забезпеки будучого поступу, оперто на економічні засоби, індивідуально і колективно;

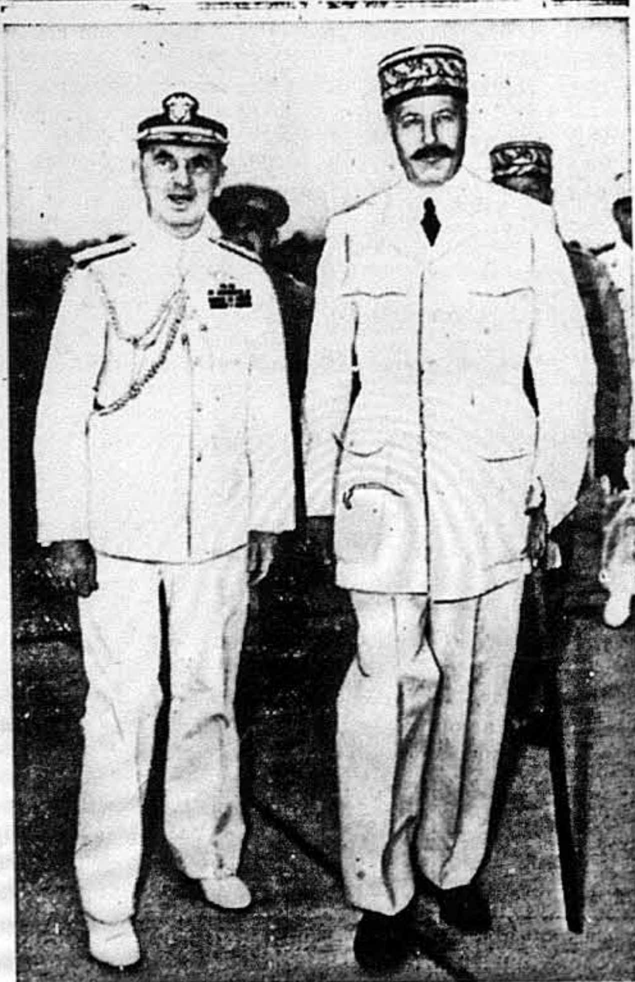
Постановляється, щоб цей Конгрес висловив своє вдоволення, сатисфакцію та оцінення зусиль урядових чинників, які переводять докладний і якнайбільш вичерпуючий розгляд проблєм повоєнної реконструкції, щоби ввести в життя слушні й потрібні пляни.

А далі постановляється, що ми палко віримо, сподіємося та бажаємо, щоб при здійсненні плянів повоєнної реконструкції малося на увазі демократичні принципи.

(Кінець буде).

НОВА ХВИЛЯ НІМЕЦЬКИХ ЖОРСТОКОСТЕЙ У ЮГОСЛАВІЇ

КАЇРО. — Два офіцири югославянського летництва, котрим удалося втекти недавно з Югославії, кажуть, що населення Югославії голодує й терпить від нових жорстокостей з боку німецької окупаційної влади. У вязниці в Ділінче німці розстрілюють сотки сербів кожного місяця. Розстріли відбуваються великими групами. Крики мучених чути з вязниці на місто.

ЖІРО У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.—На право: генерал Анрі Оноре Жіро, французький генерал, котрий прибув до Вашингтону в військовій місії. Його витає адмірал Вільям Легі, начальник штабу президента,

ХОРВАТИ НЕВДОВОЛЕНІ З НОВОГО ЮГОСЛАВСЬКОГО УРЯДУ

(ОНА). — Від того часу, як англійський уряд напер на югославських політиків в Лондоні, щоби зробили між собою порядок, в їхніх колах панувало чисте безголовя. Король Петро хотів переорганізувати уряд; але старі політикани не хотіли цього робити й опиралися намірам свого короля. Нарешті англійці таки заставили їх повинуватися і вони остаточно переорганізувались, але в такий спосіб, що скривдили своїх братів хорватів. Премієром нового югославського уряду став Мілос Трифунович, якого хорвати обвинувачують, що він, будучи свого часу провідником сербської радикальної партії, переслідував хорватів і старався будувати велику Сербію, яку прикривав плащиком Югославії.

Мілос Трифунович перебував якийсь час в Злучених Державах і завжди піддержував політичну програму сербського амбасадора Фотіча, якого всеціло піддержував орган сербських націоналістів в Пітсбургу „Американський Србобран". Трифунович є націоналістичних переконань і стремить до того, щоби хорвати і словінці підчинялися сербам. На папері вони ніби повинні мати таке саме право, як серби, а на ділі хорвати і словінці мусілиб робити те, що Трифунович скаже. Хорвати цього не хочуть і протестують.

Хорватські провідники є тої думки, що як закінчиться війна і націсти будуть побиті, то на руїнах фашистської Европи повинен повстати цілком новий світ. Цей світ повинен бути справедливим і жадний народ не повинен панувати над другим. Не робить різниці, який би малий народ не був, він повинен в післявоєнній Европі мати таке саме право до життя як і великі народи. Хорвати хочуть жити з сербами в згоді і в одній федеративній державі, але уряд мусить бути пропорціональний. Серби повинні визбутись того, що вони нібито мають панувати над хорватами; бо це несправедливе і противиться Атлянтійському Чартерови.

Якже будуча Югославія мала би мати по війні такий уряд, як тепер складено в Лондоні, то це булоб несправедливо, кажуть хорвати. Наприклад, шість мілионів сербів мають в кабінеті аж десять міністрів, а селянська партія хорватського народу має всього два місця. Це зовсім несправедливо, але серби настоюють на те, що має бути так, як вони постановили.

Хорватські партії в Англії співпрацюють з Обєднаними Державами і мають надію, що демократичні елементи закордоном вплинуть на сербських націоналістів, щоби старалися забути свої великодержавні амбіції і співпрацювали з хорватами. Хорвати зовсім не хотять відриватися від Югославії і творити свою окрему державу, але вони бажають, щоби їх трактувати нарівні, як якусь меншевартну націю, що має слухати приказів сербських націоналістів. Вже минули ті часи, щоб один нарід панував над другим. Це є гітлерівський спосіб державного панування, з котрим ми воюємо, проливаємо кров. Як розгромимо Гітлера, то і його система мусить піти до гробу.

МАДЯРИ СТВОРИЛИ НОВУ ОРГАНІЗАЦІЮ В АМЕРИЦІ.

ШІКАГО, (ОНА). — Демократична частина мадярської іміграції в Америці щойно відбула в Шікаго зїзд і створила нову організацію Мадярсько-Американську Демократичну Раду. Головою цеї організації вибрано відомого мадярського актора Белу Лугосі. Йому поручено навязати зносини з поступовою частиною мадярських емігрантів в Канаді. Південній Америці й в Англії. Нова мадярська організація має на цілі співпрацювати з Обєднаними Державами і робити все можливе, щоби Аліянти виграли війну.

На зїзді були представники всіх поступових мадярських організацій в Америці, які приняли резолюцію, що будуть боротися з реакційними елементами серед мадярської іміграції і змагати до того, що як скінчиться війна, то Мадярщина повинна стати демократичною державою.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в четвер, 15. липня, в годині 7:30 ввечір. Просимо членів прийти на означений час. Будуть важні справи до полагодження і буде звіт уряду і контр. комісії з піврічного діловодства. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — За уряд: М. Косоноцький, предс.; С. Гріца, кас.; Н. Пігура, фін. секр.; А. Бусько, рек. секр.

АКРОН, О. — Піврічні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 295, відбудуться в неділю, 18. липня, в год. 1:30, в гали укр. церкви на розі Вашингтон і Ейбл ул. Всі члени повинні явитися на ті збори. — О. Пепко, предс.; М. Петруха, кас.; В. Пулк, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 17. липня, в год. 7:30 ввечір, в гали У. Д. Г. Клюбу, 31-14 Гренд Еве. Просимо всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членниць прийти на ці збори, бо маємо важні справи до рішення. Просимо довгуючих до братської каси членів прийти і вирівнати свій довг, бо в противнім разі відділ поступить згідно зо статутом. Контр. комісія здасть піврічний звіт. Не приявний член або урядник підлягає карі згідно зо статутом. — М. Левицький, предс.; Г. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

УКРАЇНСЬКА ПОЕТКА ХРИСТЯ АЛЧЕВСЬКА

Життєвий шлях Христі Алчевської не був устелений квітками. Вона народилася 1882 р. в Харкові. Її батько, Олексій, відомий фінансовий діяч; її мати, Христина Данилівна, видатна діячка на освітнім полі. Зарання Христиного життя пройшло, щоправда, серед розкоші, блиску та багацтва, але скоро небо її життя захмарилося. Батько, про якого казали, що мав у жмені фінанси цілої Росії, попав у фінансову скруту, пішов під суд і покінчив самогубством. Процес, трагічна батькова смерть і маєткова руїна зробили ралюче, глибоке враження на молоду, ніжну дівчину. Вона, 19-літня, з горя посивіла та занедужала на серце й нерви. Від тієї пори розхитане здоровя треба було рятувати поїздками за кордон та частим побутом у Криму або бодай у селі Олексіївці на Катеринославщині, де Алчевські мали хату в чарівному парку колишнього їх маєтку, що зіставсь за банком.

Після смерти Олексія Алчевського мати Христі провадила чайню й вела зразкову школу. Син Іван, славний оперний тенор, співав здебільшого в Парижі. Покінчивши науку в Харкові й у Парижі, Христя стала гімназіяльною вчителькою в Харкові. Хоч ніжна, слабосила дівчина не була спроможна як слід працювати на суспільному полі й хоч гарячим словом протестувала проти насильств та кривд російської влади, всеж таки на посаді вчительки її затверджено, правда, аж тільки 1916 року, цебто по десяти роках служби.

В нашої поетки було золоте серце. Хоча грошеві засоби її були дуже малі, вона помагала політичним вязням, а в часі світової війни — галицьким виселенцям. Раз вязні подарували були їй навіть портрет Шевченка, випалений в тюрмі на дощці шпильками. В 1917 році, коли настала воля в Україні, Христя ходила в Харкові під синьо-жовтими прапорами й співала з громадою „Заповіт". У тому часі вона часто промовляла на вічах і основувала в своїй Олексіївці товариство „Просвіта", селянську книгозбірню, тощо. Як склалося життя Христі після переворотів в в Україні, — не знаємо докладно. Знаємо тільки, що в тому часі поховала брата Івана й матір, що дуже бідувала заробляла дещо лекціями французької мови та хорувала. Аж накінець смерть звела її, повну творчих сил, у могилу в осени 1932 р.

Поетка була в приязних стосунках із Франком, Павликом, проф. Іваном Левинським та інш., а особливо лучила її сердечна приязнь з Ольгою Кобилянською. Перші вияви симпатії поміж обидвома письменницями почалися саме 1902 року, коли то Сергій Єфремов написав розвідку: „В поисках новой красоты", в якій гостро зачепив писання Кобилянської. З Єфремовим, звичайно, не всі годилися. За спонукою відомого діяча, Миколи Міхновського, багато харківських українців післали тоді Кобилянській вирази співчуття. Між гарячими прихильникам Кобилянської находилася й молоденька Христя. Вона саме тоді прочитала була „Царівну" й „Битву", й ті твори зробили на неї таке величезне враження, що вона, не мігши іншим способом виявити до авторки симпатії, запопадливо збирала підписи на листівках та листах із співчуттям до неї та частенько слала їй привіти, хоча й не була знайома з нею. Аж Кобилянська зацікавилася дівчинкою й поспитала Міхновського за неї, а коли той написав про неї декілька теплих слів, Кобилянська написала Христі листа з запитом, що вона робить і як їй живеться.

Того тільки й треба було Христі. Її наболіле страданням серце шукало саме співзвучної жіночої душі, перед якою моглоб поскаржитись на свою гірку долю. „Я тоді — пише до мене поетка — нічого не робила й не мала на думці, опріч наміру здобути собі посаду, але про життя своє написала їй дуже (може й надто) докладно. Річ у тому, що заря (чи ранок, як хочете це назвіть) мого життя тоді дуже затьмарилась епопеєю суду й обговорюванням вчинків, яких у дійсності не було, мойого покійного батька (над ним і співробітниками його підприємств). Він саме того року стратив собі під потягом життя, — і Боже — чого тільки про нього й нашу родину тоді не казали! Оголошували в часописах його передсмертні листи до дітей, наприкл., і таке інше! Я на все те скаржилась Кобилянській у листі своєму (першому) до неї про моє життя. І ось вона, чи на підставі мої слів, читак із любови свого серця до людей, пройнялась великими симпатіями до мене, хоч не стрічалась доти ніколи зо мною. Цього я ніколи не забуду". Аж 1906 р. Христя поїхала в наші Карпати, була проїздом у Львові, бачилася з Франком, Павликом і інш., і поступила до Чернівець навмисне, щоб познайомитися особисто з Кобилянською. За кілька літ пізніш, 1908 р., Христя прожила з Кобилянською декілька днів у Навгайм, де лікувалися обидві письменниці на серце. „І в її покоїку в Чернівцях, і в зеленому смутному парку Бад-Наугайму, — пише Алчевська — де ми стрілися, де ми розмовляли, щось літало над нами в повітрі таке хвилююче, таке тремтяче й живе, і разом „поломане", мов птах із перебитими крилами, що боляче це згадувати, й хочеться закрити очі й поза тим дорогим спомином більш нічого не бачити..."

Софія Русова оповідає, що в домі Алчевських панувала атмосфера високої культури, але українського духа було в ньому мало. З українськими громадськими течіями, що проявлялися тоді, в Харкові, Русова думає, сімя Альчевських теж не мала нічого спільного, і Христя „своє українство виплекала на своїх враженнях села й зміцнила в розмовах з братом Іваном", а сама ж Христя признала в одному листі, що то Ольга Кобилянська мала величезний вплив не тільки на її письменничу діяльність, але й на національне пробудження „після зденаціоналізування середньою школою".

Писати вірші почала Христя Алчевська після свого знайомства з Кобилянською. До першої світової війни появилися три збірники її поезій: „Туга за сонцем" (1907 р.), „Вишневий цвіт" (1912 р.) та „Пісні серця й просторів" (1914 р.). В часі війни появився вибір її поезій російською мовою. Мабуть, підо впливом Лесі Українки вона написала багато поем, напр.: „Деметра й Кора", „Пелопід і Деяніра", „Мандрівець" („Анахорет") тощо. За української революції був у неї готовий збірник поезій п. н.: „Воскреслий Лазар". Писала Христя поезії французькою мовою, але чи появилися вони коли друком — не знати. Маємо ще кілька збірників її поезій під різними наголовками, але вони — це здебільшого вибір із її друкованих поезій.

Повоєнна творчість Христі Алчевської мало нам відома, хоч знаємо, що в тому часі вона писала багато ліричних поезій та поем, драматичні нариси та оповідання. З того всього появилися друком тільки поезії „Клематіс" (1922), написана 1926 р., а видрукувана 1930 р. драматична поема „Люїза Мішель", та декілька оповідань у журналах. Поезії „Клематіс" навіяні мелянхолією й самотою; в них, мов у дзеркалі, відбиваються: зламане життя, горе та одчай:

.....життя зламало вже мене,
І хвиля ще — й навіки вже засне
Оте шмаття, що серцем зветься...

В драматичні поемі бренять бадьорі нотки, героїня Люїза Мішель змальована живо й релєфно, й чимало в ній драматичного нерву. Засновок узятий із подій 1871. р., коли то Люїза Мішель, учителька тисячої пролетарської школи, укупі з іншими комунарами виступила проти версальців, що підписали з німцями угоду, але версальці перемогли, деяких її товаришів розстріляли, а Люїзу присудили на каторгу в Нову Каледонію.

Аж коли вийде збірне видання писань Христі Алчевської, будемо вспромозі дати повний, всебічний образ її поетичного таланту. На нашу думку, поетичний талант Христі Алчевської наскрізь ліричний. Загріта визвольним рухом України, вона хотіла й іншим загріти серця до боротьби. Патріотичні пісні мало кому вдаються, тим менше вдалися вони молодій, початкуючій поетці: багато було в тій її патріотичній поезії шуму, пафосу й деклямації. Одначе, згодом і її поезіям на громадянські теми прибуло вогню, енергії та щирости. В своїх громадянських піснях вона кликала до самопожертви та до спочування страдальцям за ідеї. Особливо вдалися поетці настроєві малюнки з української та кримської природи. Вони кольоритні, навіяні тихою мелянхолією й пройняті захопленням та чистим чуттям. У перших піснях кохання було ще досить наївности та штучности. Зате пізніші Христинині пісні кохання надихані глибиною, ніжністю та щирістю чуття. Мельодійність вірша, делікатність у вислові почувань, умілість малювати підсвідоме наростання кохання захоплюють нас. Пісні серця — це білі, стрункі, тужливі лілії в квітнику поетичної творчости Христі Алчевської.

Михайло Мочульський.

ЧИ ГІРШЕ МУЖЕСЬКОЇ АРМІЇ?— Жінки, що належать до Австралійської Жіночої Помічної Служби, що відповідає американським „Вакс", на перегляді перед своїм командантом, генералом Каноном.

ЧОМУ НЕ ВИКОРИСТУЮТЬ ЖІНОЧИХ МОЗКІВ? — ЗАПИТУЄ ПРОВІДНА ЖІНКА

ЛЕЙК ДЖОРДЖ, Н. Й. — „Жіночі мозки можна використати для розвязки важних воєнних питань. Так напр. у справах харчових, суспільного добробуту, регабілітації, гигієни мешкань, убрання, пайкування, а також і в домашній та закордонній політиці!" Таке сказала д-р Міні Л. Мафет, предсідниця Краєвої Федерації Бизнесових та Професійних Жіночих Клюбів, на річному засіданню ради, що тут відбулося. „Уряд повинен використати жіночі мозки в ділянках, де треба фахового знання. А тому, що цього не роблять, воєнні підготування не йдуть так, якби цього собі можна бажати" — настоювала предсідниця.

НАГОДА ДЛЯ ДІВЧАТ СТАТИ ДОГЛЯДАЧКАМИ

Ще ніколи в історії Америки дівчата не мали такої нагоди для науки, як тепер. На підставі конґресового закона про підготування доглядачок („норз"), федеральна влада дає нагоду дівчатам вивчитися на доглядачки. Не лише наука тепер безплатна, але дівчата, що відбувають такі курси, дістають ще невелику платню на конечні видатки. У минулому пересічна дівчина без фінансових засобів не могла вивчитися на доглядачку.

Федеральний уряд дає дівчатам науку, дає їм безплатне утримання, платить готівкою по 15 долярів місячно вчасі перших 9 місяців науки, а по 20 дол. за час дальших 15—21 місяців. Зате курсистки зобовязуються служити як норски через цілий час війни. Тепер добрий час для зголошування, бо дівчата вийшли зі школи. Коли в різних місцевостях нема спеціяльної медичної аґенції, найліпше зголошуватися до відділу Американського Червоного Хреста за інформаціями, коли і де відбуваються найближчі курси.

16,000,000 ЖІНОК ЗАНЯТІ ПРАЦЕЮ ДЛЯ ВІЙНИ

ВАШИНҐТОН. — Шіснацять міліонів американських жінок заняті тепер простою, неромантичною, брудною працею на домашному фронті, щоб допомогти нашій батьківщині виграти війну. Такі цифри подала секретарка праці Перкінс у своїм письмі до 12 жіночих організацій, заступлених у дорадчім комітеті при Жіночім Бюрі. Пані Перкінс пригадала, що в 1917-18 рр. жінки не пішли заступати мужчин відразу, але аж після другого побору вояків до армії. Вони тоді працювали лише в деяких галузях промислу і то не в великих числах. Тепер положення основно змінилося.

ЗАНЯТТЯ ДЛЯ СТАРШИХ ЖІНОК

Воєнна ситуація принесла зміну навіть для старших віком жінок. Не одна з них мовчки терпіла, коли її дорослі діти мало на неї звертали уваги, ба навіть уважали її тягарем у свойому домі. Мами, що стали вже бабцями, почали самі думати про те, якби стати хосенними для своїх дорослих, часто вже повінчаних, дітей. Вони хотілиб були бавити внуки, щоби якось бути придатними і не їсти даром хліба. Але часто їм це не вдавалося, бо їхні діти, замужні жінки, самі не мали роботи, отже мусіли чимсь виповнити свій час.

Тепер доля старших жінок поправилася. Їх дорослі діти, сини, замужні жінки, пішли до праці в фабриках, ресторанах, в бюрах, а дім треба лишати під опікою бабусі, хочби ще й не у бабусинім віці. І от старша жінка найшла собі пристановище при внуках, при домашній легкій праці, не лише в своїй родині, але навіть і в чужій. Їй тепер заплатять за кілька годин праці денебудь у домашному хазяйстві і вона не чується самітна ані опущена. Вона окружена приятельками, що радо з нею поговорять і поможуть її провести час.

В останньому часі ще одна ділянка праці відкривається для старших жінок. Не стає топлива, замикають пральні. А навіть як прийме пральня випрати біля, то треба його випрасувати. Старші жінки можуть кілька годин денно посвятити на приладження біля і теж заробити кілька долярів, щоб стати незалежними економічно.

ТАРЗАН, ч. 799. Невдача.

Як гавкання собаки підняло алярм, позиція Тарзана стала безнадійна. Але він усеще не здавався.

Хоча його руки й ноги були звязані, він підсунувся до покинутого огню.

Він засунув руки в огонь і подержав їх там хвилину, поки шнури не прогоріли.

Але власне як вязи пустили, дикуни стали бігти до нього з хат, аби його схопити.